

Zpráva pro Evropskou komisi k realizaci směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2003/30/ES z 8. května 2003

Obsah:

1. Úvodní komentář
2. Transpozice Směrnice 2003/30/ES
3. Tržní uplatnění biopaliv v ČR.
4. Podpora výroby a využití biopaliv v ČR

1. Úvodní komentář

S ohledem na článek 4 (1) Směrnice Evropského parlamentu a rady 2003/30/ES ze dne 8. května 2003 o podpoře využití biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě jsou členské státy povinny každoročně informovat Evropskou komisi o opatřeních přijatých na podporu využití biopaliv v dopravě a o situaci na trhu s pohonnými hmotami.

Česká republika vnímá směrnici o biopalivech jako velice významný dokument, kterým se EU snaží efektivně řešit některé problémy jako např. stále se zvyšující energetickou závislosti na dovozech či zvyšující se množství produkce skleníkových plynů. Česká republika se vedle zmíněného snaží prostřednictvím výroby a využití biopaliv řešit problém s přebytkem zemědělských surovin.

Přínosy biopaliv pro dopravní sektor i mimo něj lze shrnout do následujících bodů:

- a) biopaliva představují pomoc při řešení strukturálních problémů,
- b) pomáhají řešit závislost na dovozu minerálních paliv, zejména v době, kdy cena ropy stoupá, je tento argument velice závažný,
- c) vytváří se nové příležitosti pro zemědělství,
- d) nové pracovní příležitosti,
- e) snížení emisí a příspěvek k plnění Kjótského protokolu.

Z výše uvedeného je zřejmé, proč se ČR hlásí k programu biopaliv a považuje jej za nosný program pro nepotravinářské využití zemědělské půdy.

Cílem ČR je do roku 2007 vybudovat potřebné kapacity na výrobu biopaliv a veškeré logistické zázemí na jejich využití v distribučních systémech pohonných hmot.

2. Transpozice Směrnice 2003/30/ES

Za účelem plné transpozice výše uvedené směrnice přijala ČR některé legislativní předpisy, které vymezují tržní uplatnění biopaliv. Základními předpisy transponujícími Směrnici 2003/30/ES jsou:

- Vyhláška č. 229/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na pohonné hmoty pro provoz vozidel na pozemních komunikacích a způsob sledování a monitorování jejich jakosti.
Tímto předpisem je specifikováno jaká biopaliva se smí dodávat na trh v ČR, v jakých formách a v jaké kvalitě.
- Zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší.

Tento předpis nařizuje povinnost uvádět na trh s pohonnými hmotami minimální množství biopaliv nebo jiných paliv z obnovitelných zdrojů.

- Nařízení vlády č. 66/2005 Sb., o minimálním množství biopaliv nebo jiných paliv z obnovitelných zdrojů v sortimentu motorových benzínů a motorové nafty na trhu České republiky.

Tímto předpisem je vytvořen systém jakým budou biopaliva uváděna do volného oběhu na trhu v České republice.

3. Tržní uplatnění biopaliv v ČR.

MEŘO - bionafta

V roce 2004 bylo vyrobeno smluvními výrobci, tj. těmi, kterým byla přiznána Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) podpora podle podaných žádostí, 46 628 t methylesterů řepkových olejů (MEŘO). Z nich bylo vyrobeno cca 145 tis. t směsné motorové nafty (SMN 30) s podílem min. 31 % m/m MEŘO. Nízká produkce řepky olejné v hospodářském roce 2003/2004 si vynutila pro výrobu tohoto množství biopaliva dovoz cca 27,6 tis. t řepky olejné ze zahraničí.

V souladu s nařízením vlády č. 148/2005 Sb. ze dne 6.4.2005 o stanovení podmínek pro poskytování dotace na nepotravinářské užití semene řepky olejné pro výrobu MEŘO, s notifikací EC DGC N206/2004 z 30.06.2004 a s následnou přenotifikací (duben – květen 2005) se předpokládá v roce 2005 výroba MEŘO ve výši 50 tis. t a následně výroba SMN 30, tj. cca 156 tis. t pro nabídku na trh s motorovými palivy v ČR. Obdobně v souladu s technickými opatřeními a úpravou stávající legislativy byly vytvořeny podmínky pro uplatnění čistého MEŘO na trhu s motorovými palivy. Protože jde o první rok jeho zavádění na trh, lze obtížně odhadnout zájem spotřebitelů.

Bioetanol

Využití bioetanolu v pohonných hmotách bylo v předchozích letech minimální a většinou se jednalo o zkušební provoz, při kterém se testovalo jeho možné tržní uplatnění. Širší využívání bioetanolu je plánováno od roku 2007, kdy by měli být uvedeny do provozu nové kapacity na výrobu bioetanolu. V tomto roce by měla být také dokončena výstavba potřebného logistického zázemí pro distribuci bioetanolu v systémech pohonných hmot.

Tržní uplatnění bioetanolu je předpokládáno v přímé formě tj. do 5 % v/v zpracovaného přímo do motorového benzínu a také ve formě nepřímé tj. zpracování do motorového benzínu v poměru až 15 % v/v ETBE, ve kterém je 47 % v/v bioetanolu. Mimo výše uvedené způsoby tržního uplatnění bioetanolu lze předpokládat využití paliv s vysokým obsahem bioetanolu. Tato paliva se komerčně nazývají E 85 (palivo ve kterém je obsaženo 85 % bioetanolu, 10 % benzínu a 5 % aditiv) a E 95 (palivo ve kterém je obsaženo 95 % bioetanolu a 5 % aditiv). Množství využití takovýchto paliv je však závislé na počtu vozidel přizpůsobených k jejich pohonu a na distribuční síti těchto paliv.

Z tabulky č. 1 a 2 jsou patrné jednak hrubé dodávky pohonných hmot na trh České republiky v letech 2000 – 2004 včetně výhledu až do roku 2010 a dále celkové dodávky biopaliv (MEŘO a bioetanol) na trh České republiky opět s výhledem až do roku 2010. Podíl biopaliv

na trhu pohonných hmot je uveden jak z hlediska objemového poměru tak i z hlediska energetického obsahu.

Tabulka 1: spotřeba motorových paliv v České republice

	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2010
	<i>tis. tun</i>							
Bezolovnatý benzín	1 974,40	2 033,63	2 094,64	2 267,50	2 335,01	2 393,85	2 441,85	2 627,31
Diesel	2 668,40	2 837,80	3 211,12	3 487,26	3 661,90	3 807,05	3 883,71	4 040,95
LPG	207,40	211,20	244,80	242,35	244,75	242,30	239,88	250,00
Total	4 850,20	5 082,63	5 550,56	5 997,11	6 241,66	6 443,20	6 565,44	6 918,26

Tabulka 2: produkce biopaliv a jejich podíl na trhu pohonných hmot v České republice

	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2010
<i>Produkce</i>	<i>tis. tun</i>							
Bionafta – MEŘO	62,20	39,60	68,80	47,00	50,00	100,00	200,00	250,00
Bioetanol	-	-	-	-	-	20,00	175,00	220,00
<i>podíl</i>	<i>procentní podíl – objemový obsah / energetický obsah (označen "e")</i>							
Podíl bionafty na trhu s motorovou naftou	2,33	1,40	2,14	1,35	1,37	2,63	5,15	6,19
	2,06 e	1,23 e	1,89 e	1,19 e	1,21 e	2,32 e	4,55 e	5,47 e
Podíl bioetanolu na trhu s motorovými benzíny	-	-	-	-	-	0,84	7,17	8,37
	-	-	-	-	-	0,58 e	4,95 e	5,78 e

4. Podpora výroby a využití biopaliv v ČR

MEŘO - bionafta

K tomu, aby bylo možné bionaftu resp. MEŘO uplatnit na trhu s pohonnými hmotami, je nezbytné kompenzovat zvýšené výrobní náklady a nižší energetickou účinnost tohoto paliva. Za tímto účelem schválila ČR dne 6.4.2005 nařízení vlády č. 148/2005 Sb. o stanovení podmínek pro poskytování dotace na nepotravinářské užití semene řepky olejné pro výrobu MEŘO. Tato dotace byla schválena Evropskou komisí pod číslem N206/2004 z 30.06.2004. Vzhledem k tomu, že v letošním roce došlo k mírné úpravě dotace na nepotravinářské užití řepky olejné pro výrobu MEŘO, byla provedena její přednotifikace (duben – květen), dle které se předpokládá v roce 2005 výroba MEŘO ve výši 50 tis. t a následně výroba SMN 30, tj. cca 156 tis. t pro nabídku na trh s motorovými palivy v ČR.

Kompenzace zvýšených výrobních nákladů a nižší energetické účinnosti bionafty se skládá z poskytování dotace a ze snížené sazby spotřební daně. Dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních je pro směsné palivo-bionaftu s objemovým obsahem MEŘO 31 % spotřební daň ve výši 6 866,- Kč na tis. litrů. Tato sazba představuje v porovnání se zatížením

motorové nafty spotřební daní 9950 Kč na tisíc litrů skutečnost, že MEŘO zamíchané do směšného paliva má nulovou spotřební daň.

Bioetanol

Také pro bioetanol platí, že jej není možné tržně uplatnit bez kompenzace zvýšených výrobních nákladů a nižší energetické účinnosti. Za tímto účelem byl vytvořen kompenzační systém, který odpovídá rámci daném směrnicí 2003/96/ES. Tento systém je v současné době notifikován Evropskou komisí.

Za účelem podpory širšího využívání pohonných hmot s obsahem bioetanolu bylo podpořeno několik výzkumných projektů. Jedním z těchto projektů bylo ověření výroby ETBE na jednotce pro výrobu MTBE v Kralupech nad Vltavou. Zkušební výroba prokázala, že výroba ETBE je reálná i bez nároků na velké a nákladné investice spojené s úpravou výrobní jednotky. Dalším významným projektem bylo testování možnosti využití směsí benzínu a bioetanolu. Testováno bylo celkem 15 různých směsí, přičemž sledovaný obsah bioetanolu byl postupně zvyšován z 5 % v/v na 30 % v/v.

V současné době je za účelem podpory využívání pohonných hmot s vyšším obsahem bioetanolu (E 95) řešen grantový projekt „Výzkum pohonných hmot pro vznětové motory s vysokým obsahem biosložky se zaměřením na testování jejich vlastností a možnosti využití k pohonu vozidel dopravě“ cílem tohoto projektu je výběr nejperspektivnějšího paliva pro vznětové motory s vysokým obsahem biosložky (bioetanolu), návrh jeho složení a ověření užitných i provozních vlastností tohoto paliva včetně ekonomického rozboru provozu vozidel na toto palivo.